

การพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

Development of Internal Supervision in Huay Toom Wittayakarn School under the Kalasin Primary Educational Service Area Office 1

ARTICLE INFO

Article history:

Received 26 October 2022

Revised 12 December 2022

Accepted 16 December 2022

Available Online 27 December 2022

วัชรียา เดชะองอาจ¹, ปาริชา มารี เคน² และ ชีระ ภูดี³

Watchareeya Dechaong-Arj¹, Parisha Marie Cain² and Theera Phudee³

ABSTRACT

This action research purposed 1) to study the problem of internal supervision in Huay toom wittayakarn school under the Kalasin primary educational service area office 1, 2) to study the guidelines for the internal supervision development of Huay toom wittayakarn school under the Kalasin primary educational service area office 1 and 3) to study the results of internal supervision development of Huay toom wittayakarn school under the Kalasin primary educational service area office 1. The research target groups were 15 researchers and co-authors. The tools for data collection were structure research group interview form, self-assessment form, Professional Learning Community (PLC) record form, lesson learned form of the internal supervision through the professional learning community process results and After Action Review (AAR) form. The content analysis was conducted for data analysis and reported in descriptive format. The results showed that: 1. Internal supervision problems of Huay toom wittayakarn school was less systematic operations in distinction to appoint members of the board, defining the scope of duties, knowledge sharing, problem determination, planning and options determining out-of-date information, problem prioritization, and media and tool development. These cause an inability to operate the internal supervision plan which affected to the evaluation and report. 2. The guidelines for internal supervision development in Huay toom wittayakarn school were a clear internal supervision action plan, participation planning of the stakeholders, collaborative supervising and assessment, regular reflection after the supervision and opportunity of friendly knowledge sharing in the PLC process. 3. The internal supervision development of

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.), สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา, มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Master of Education (M.Ed.), Educational Administration, Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University

² รองศาสตราจารย์, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Associate Professor, Faculty of Liberal Arts, Kalasin University

³ อาจารย์, คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา, มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Lecturer, Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University

*Corresponding author; E-mail address: waterpun44@gmail.com

Huay toom wittayakarn school including systematic planning and participation, open opportunities of cooperative knowledge sharing in the PLC process, bring the body of knowledge to further development of the internal supervision process, properly design, built and develop, in time, and variety of formats. These provided the internal supervision operations more step-by-step, helped school administrators and teachers understand their roles and accept each other's role and encouraged staffs to work together like good friend.

KEYWORDS: Problems of Internal Supervision / Guidelines Development / Development Results

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 และ 3) เพื่อศึกษาผลการพัฒนาการนิเทศภายใน โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยได้แก่ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมวิจัยแบบมีโครงสร้าง แบบประเมินตนเอง แบบบันทึกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) แบบถอดบทเรียนผลการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แบบสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร พบว่ายังมีการดำเนินการเชิงระบบน้อย ตั้งแต่การแต่งตั้งคณะกรรมการ การกำหนดขอบข่ายหน้าที่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การกำหนดประเด็นปัญหา การวางแผนและกำหนดทางเลือก มีข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นปัจจุบัน การจัดลำดับความสำคัญของสภาพปัญหา การสร้างสื่อและเครื่องมือ ทำให้การไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนการนิเทศภายใน ส่งผลต่อการประเมินผลและรายงานผล 2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร คือ มีการจัดทำแผนการปฏิบัติการนิเทศภายในที่ชัดเจน ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการวางแผน การปฏิบัติการนิเทศและประเมินผลร่วมกัน สะท้อนผลหลังจากการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกระบวนการ PLC อย่างเป็นกัลยาณมิตร และ 3. การพัฒนาการนิเทศภายใน โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร ประกอบด้วย การวางแผน และการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ ตลอดจนเปิดโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกระบวนการ PLC ร่วมกัน และการนำองค์ความรู้มาต่อยอดพัฒนาระบบการนิเทศภายใน การออกแบบสร้างและพัฒนาอย่างเหมาะสม ทันต่อเหตุการณ์ มีรูปแบบที่หลากหลาย ทำให้การปฏิบัติการนิเทศภายในเป็นขั้นตอนมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูเข้าใจบทบาทและยอมรับในบทบาทซึ่งกันและกัน บุคลากรมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างกัลยาณมิตร

คำสำคัญ: ปัญหาการนิเทศภายใน / แนวทางการพัฒนา / ผลการพัฒนา

บทนำ

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นจะต้องใช้กระบวนการการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ การนิเทศการศึกษาจึงเป็นวิธีหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาที่จะมุ่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในสถานศึกษา พัฒนาการศึกษาค้นคว้าให้ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด การนิเทศการศึกษาก็คืองานที่เกี่ยวกับการให้คำแนะนำและพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศโดยเน้นบรรยากาศที่สร้างสรรค์ ความเป็นประชาธิปไตยและเป็นกัลยาณมิตรบนพื้นฐานของความหลากหลายทางความคิดโดยยึดหลักการ “ผู้นิเทศคือผู้ร่วมพัฒนา” ยึดหลักการมีส่วนร่วม ความร่วมมือเต็มใจในการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) การนิเทศการศึกษากลายเป็นงานที่ท้าทายและมีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้ดีขึ้น (ธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง, 2550) ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อการดำเนินการนิเทศภายในให้มีแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอย่างมีประสิทธิภาพ นักวิชาการได้กล่าวถึงขั้นตอนกระบวนการในการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้ ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ได้กำหนดกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ 5 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การสร้างความเข้าใจและการเตรียมการนิเทศ (Informing) 3) การปฏิบัติการนิเทศ (Doing) 4) การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing) และ 5) การประเมินผลการนิเทศ (Evaluation) สำหรับแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมความเป็นมืออาชีพดังกล่าว คือ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ซึ่งเป็นการนำแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนมีความเป็น “ชุมชน” มากกว่าความเป็นองค์กรแล้วบรรยากาศที่ตามมาคือ สมาชิกมีความผูกพันต่อกันด้วยวัตถุประสงค์ร่วม มีการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ใกล้ชิดสนิทสนมและเกิดการร่วมสร้างบรรยากาศที่ทุกคนแสดงออกถึงความห่วงหาอาทรต่อกันและช่วยดูแลสวัสดิภาพร่วมกัน โดยที่ใส่ใจร่วมกันถึงการเรียนรู้และความรับผิดชอบหลักร่วมกันของชุมชนนั้น คือพัฒนาการเรียนรู้อย่างผู้เรียน (Sergiovanni, 1994) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) จึงมีความสำคัญเกิดผลดีต่อครูผู้สอน คือลดความรู้สึกละเลยงานสอนของครู เพิ่มความรู้สึผูกพันต่อพันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น เกิดความรู้สึกร่วมกันเรียนรู้และรับผิดชอบต่อการพัฒนาการเรียนรู้อย่างผู้เรียน ถือเป็น “พลังการเรียนรู้” ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนให้มีผลดียิ่งขึ้น มีการค้นพบความรู้และความเชื่อที่เกี่ยวกับวิธีการสอนและตัวผู้เรียนซึ่งที่เกิดจากการคอยสังเกตอย่างสนใจและเกิดผลดีต่อผู้เรียนที่สามารถลดอัตราการตกชั้น และจำนวนชั้นเรียนที่ต้องเลื่อนหรือชะลอการจัดการเรียนรู้ให้น้อยลง อัตราการขาดเรียนลดลง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวิชาการอ่านที่สูงขึ้นอย่างเด่นชัด ดังนั้น กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จึงเป็นการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่นักวิชาการได้กล่าวถึงกระบวนการการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดกลุ่มองค์กรหรือกรรมการที่รับผิดชอบ คือ การกำหนดตัวแทน การแสวงหาความร่วมมือ การบริหารงาน จัดกิจกรรม และการประเมินผลงาน (ครรชิต พุทธิโกษา, 2554) ส่วนการนำกระบวนการ PLC ไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ควรประกอบด้วย 1) การมีโอกาสเสวนาใคร่ครวญ (Reflective dialogue) ระหว่างกัน 2) การเปิดกว้างให้มีการปฏิสัมพันธ์ในหมู่ครูผู้สอนมากขึ้นเพื่อลดความรู้สึกละเลยงานสอน (Derivatization) ในงานสอนของครู 3) การรวมกลุ่มเพื่อเน้นเรื่องการเรียนรู้ของนักเรียน 4) การร่วมมือร่วมใจกันในหมู่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และ 5) การแลกเปลี่ยนในประเด็นที่เป็นค่านิยมและปทัสถานร่วม (Shared values and norms) (สุชาติ น้าใจดี, 2552) สำหรับขั้นตอนการนำรูปแบบ PLC ไปใช้ในสถานศึกษา มีขั้นตอน ดังนี้ 1) การรวมกลุ่ม PLC รวมกลุ่มครูที่มีปัญหา / ความต้องการเดียวกัน 2) ค้นหาปัญหาความต้องการ 3) ร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหา 4) ออกแบบกิจกรรมการแก้ปัญหา การออกแบบกิจกรรมตามวิธีการ / นวัตกรรมที่กลุ่มเลือก 5) แลกเปลี่ยนเสนอแนะ 6) นำสู่การปฏิบัติ / สังเกตการสอน และ 7) การสะท้อนผล สรุป และอภิปรายผล

การดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร พบว่า ยังมีการดำเนินการเชิงระบบน้อย ตั้งแต่การแต่งตั้งคณะกรรมการ การกำหนดขอบข่ายหน้าที่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การกำหนดประเด็นปัญหา การวางแผนและกำหนดทางเลือก มีข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นปัจจุบัน การจัดลำดับความสำคัญของสภาพปัญหา การสร้างสื่อและเครื่องมือ ทำให้การไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนการนิเทศภายใน ส่งผลต่อการประเมินผลและรายงานผล(โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร, 2562) จากเหตุผลความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ตามกรอบแนวคิดในการศึกษาการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องได้เกิดการร่วมกันพัฒนาการนิเทศภายในมาใช้เป็นกระบวนการในการบริหารการศึกษาได้ตามเกณฑ์มาตรฐานให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานอันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
3. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาการนิเทศภายใน โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

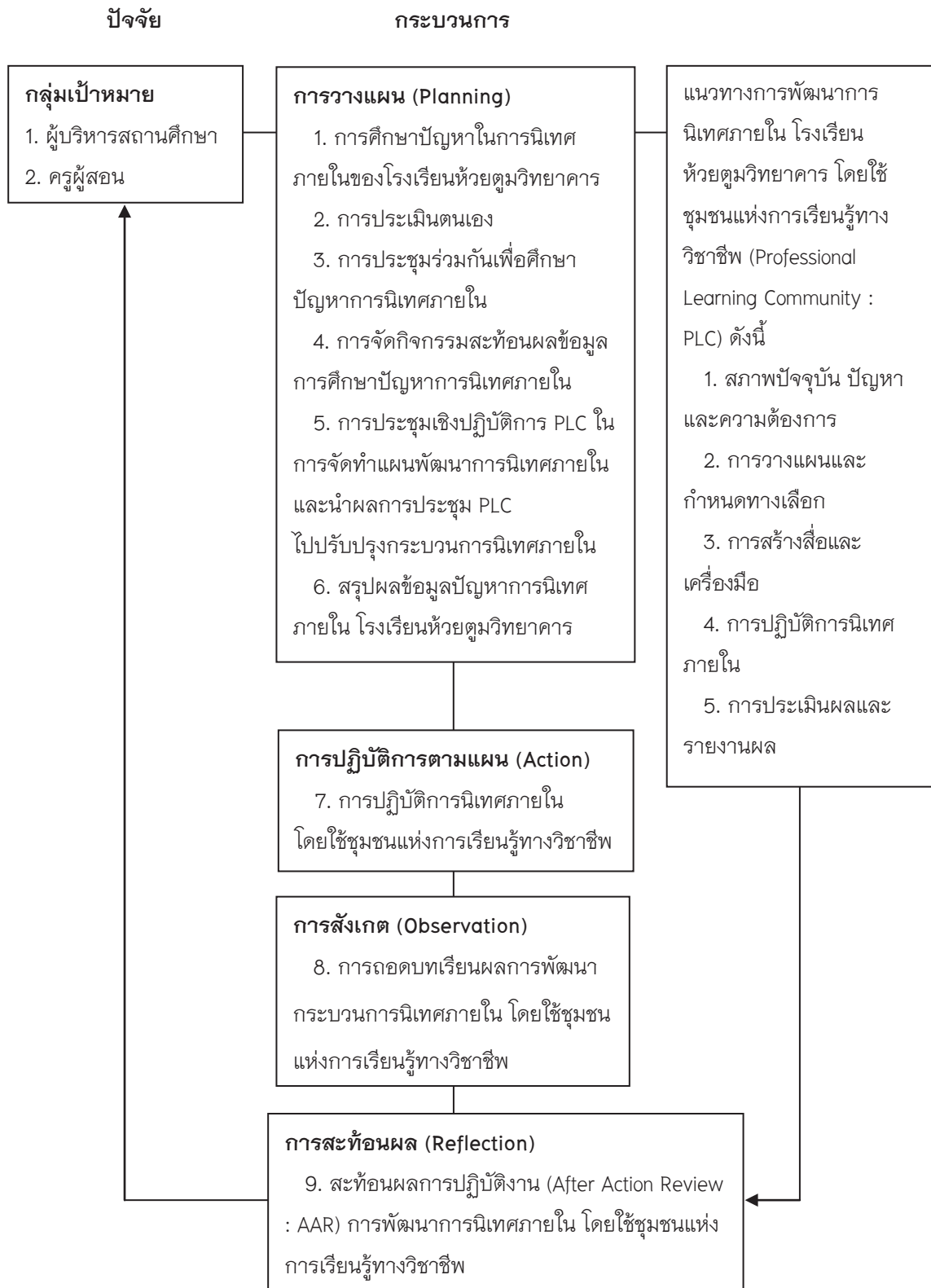
วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้วิจัย และ ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 1 คน คณะครู จำนวน 13 คน รวมเป็นจำนวน 15 คน มีขอบเขตเนื้อหาการนิเทศภายใน ประกอบด้วย 1) สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ 2) การวางแผนและกำหนดทางเลือก 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือ 4) การปฏิบัติการนิเทศภายใน และ 5) การประเมินผลและรายงานผล มีระเบียบวิธีวิจัยโดยประยุกต์ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิด (PAOR) ของ เคมมิส และแมกแทกการ์ท (1988) ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การปฏิบัติการ (Action) 3) การสังเกต (Observation) และ 4) การสะท้อนผล (Reflection) ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม 2564 ถึง 31 มีนาคม 2565

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดการบริหาร (PAOR) ของ เคมมิส และแมกแทกการ์ท (Kemmis และ McTaggart, 1988) และการประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ของ เซอร์จิอวานนิ (Sergiovanni, 1994) ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมวิจัยแบบมีโครงสร้าง

แบบประเมินตนเอง

แบบบันทึกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)

แบบถอดบทเรียนผลการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)

แบบสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

รูปแบบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นปฏิบัติ (Act) ขั้นสังเกต (Observe) และขั้นสะท้อนผล (Reflect) โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ประกอบด้วย สัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมวิจัย การประเมินตนเอง และกิจกรรมสะท้อนผลผลการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนห้วยตูมวิทยาคารในที่ผ่านมา

ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย แบบบันทึกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) เพื่อพัฒนางานตามแผนที่กำหนดไว้

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการพัฒนาการนิเทศภายใน โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย การถอดบทเรียนผลการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) แบบสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยการศึกษาการนิเทศภายใน โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ พรรณนาและนำเสนอเป็นความเรียง
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินตนเอง ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำเสนอข้อมูล โดยมีใช้สถิติในการวิจัย ดังนี้

2.1 ค่าคะแนนเฉลี่ยของประชากร (μ) โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\mu = \frac{\sum_{i=1}^N x_i}{N}$$

เมื่อ	μ	แทน	คะแนนเฉลี่ยของประชากร
	X_i	แทน	ค่าคะแนนของประชากรคนที่ i เมื่อ $i=1, 2, 3, \dots, N$
	N	แทน	ประชากร

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (Standard Deviation) โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (x_i - \mu)^2}{N}}$$

เมื่อ	σ	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร
	μ	แทน	ค่าเฉลี่ยของประชากร
	X_i	แทน	ค่าคะแนนของคนที่ i เมื่อ i=1, 2, 3,..., N
	N	แทน	จำนวนประชากรกลุ่มเป้าหมาย

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ พรรณนาและนำเสนอเป็นความเรียง

4. ข้อมูลที่ได้จากแบบถอดบทเรียนผลการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ พรรณนาและนำเสนอเป็นความเรียง

5. ข้อมูลที่ได้จากแบบสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ พรรณนาและนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. ปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนห้วยตุ้มวิทยาคาร ประกอบด้วย ยังมีการดำเนินการเชิงระบบน้อย ตั้งแต่การแต่งตั้งคณะกรรมการ การกำหนดขอบข่ายหน้าที่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การกำหนดประเด็นปัญหา การวางแผนและกำหนดทางเลือก มีข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นปัจจุบัน การจัดลำดับความสำคัญของสภาพปัญหา การสร้างสื่อและเครื่องมือ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนการนิเทศภายใน ส่งผลต่อการประเมินผลและรายงานผล

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน โรงเรียนห้วยตุ้มวิทยาคาร คือ มีการจัดทำแผนการปฏิบัติการนิเทศภายในที่ชัดเจน ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการวางแผน การปฏิบัติการนิเทศ และประเมินผลร่วมกันสะท้อนผลหลังจากการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกระบวนการ PLC อย่างเป็นกัลยาณมิตร

3. การพัฒนาการนิเทศภายใน โรงเรียนห้วยตุ้มวิทยาคาร ด้วยการวางแผน และการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ ตลอดจนเปิดโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกระบวนการ PLC ร่วมกัน และการนำองค์ความรู้มาต่อยอดพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน การออกแบบสร้างและพัฒนาอย่างเหมาะสม ทันต่อเหตุการณ์ มีรูปแบบที่หลากหลาย ทำให้การปฏิบัติการนิเทศภายในอย่างเป็นขั้นตอนมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนเล็งครุเข้าใจบทบาทและยอมรับในบทบาทซึ่งกันและกัน บุคลากรมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างกัลยาณมิตร

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร ประกอบด้วย

1) โรงเรียนมีแผนการนิเทศและดำเนินการนิเทศภายในที่ไม่ชัดเจน ครูมีความเข้าใจและตระหนักต่อกระบวนการนิเทศภายในน้อย การเตรียมความพร้อมเพื่อรับการนิเทศยังไม่สมบูรณ์ ครูให้ความสำคัญกับกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนน้อยและคู่มือในปฏิบัติงานยังไม่ชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนยังให้ความสำคัญน้อย จึงยังไม่มีการวางระบบการนิเทศภายในที่ดีพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ของ ยุวดี มาเสถียร (2556) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ส่วนด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ การวางแผนการนิเทศ

2) การจัดเก็บสื่อที่ใช้ในการนิเทศยังไม่เป็นระบบ การสืบค้นหรือนำมาใช้ไม่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน การทดลองใช้สื่อและเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนยังบกพร่อง มีการพัฒนาปรับปรุงสื่อ นวัตกรรม และเครื่องมือที่ใช้ประกอบการนิเทศที่ยังไม่เหมาะสม ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งการนิเทศที่มีประสิทธิภาพนั้นควรใช้เทคโนโลยีการสร้างสื่อ นวัตกรรมและเครื่องมือให้สามารถปฏิบัติการนิเทศภายในให้สามารถใช้สำหรับการนิเทศภายในได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย น่าเชื่อถือ เครื่องมือมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญาภาญจรี ศรีเนตร (2558) ได้ศึกษารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3) ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนการนิเทศภายใน ขาดความต่อเนื่องและความชัดเจน ปฏิบัติได้ไม่ตรงตามแผนที่กำหนดตามปฏิทิน ผู้รับผิดชอบมีภาระงานอื่น มีการศึกษาบทบาทหน้าที่และวิธีการปฏิบัติการนิเทศภายในน้อย การมอบหมายดำเนินการตามแผนที่วางไว้ล่าช้า สนับสนุนให้ดำเนินการตามแผนที่เป็นรูปธรรม ตรวจสอบได้น้อย มีการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของการปฏิบัติยังไม่เหมาะสม มีการปฏิบัติยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน แนวปฏิบัติการนิเทศภายในควรให้ตรงตามจุดประสงค์ของแผนและโครงการที่จะช่วยให้การนิเทศภายใน ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้นิเทศจะต้องนำหลักการนิเทศ เทคนิควิธีการ ทักษะ การเตรียมพร้อมก่อนการนิเทศ ควรจัดให้ประชุมคณะผู้ปฏิบัติงานเพื่อซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการ กิจกรรม สื่อ การบันทึกผล สามารถกระทำได้ทั้งการนิเทศทางตรงและนิเทศทางอ้อม การบันทึกผลการนิเทศพร้อมสำเนาทุกครั้ง และจัดทำแฟ้มรวบรวมผลการดำเนินงานภายใน สรุปผลการนิเทศอย่างเป็นขั้นตอน การปฏิบัติการนิเทศที่ดำเนินการในแต่ละปีที่ผ่านมาไม่ได้เก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศไม่ได้มีความเข้าใจกันระหว่างการนิเทศ การปฏิบัติให้ครอบคลุมต้องมีแผนการปฏิบัติที่ชัดเจนให้เป็นแนวปฏิบัติตามปฏิทินการนิเทศที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุวดี มาเสถียร (2556) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวม มีปัญหาด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ การวางแผนการนิเทศ และด้านที่มีปัญหาลดต่ำสุด คือ ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจและเตรียมการนิเทศ ส่วนด้านอื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับมากทุกด้าน

4) ด้านการประเมินผลและรายงานผลการขาดการใช้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน การประเมินผลโดยการมีส่วนร่วมยังน้อย การมีความสนใจในการประเมินผลและรายงานผลน้อย การนิเทศ กำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ

และให้กำลังใจในการปฏิบัติงานบกพร่อง และประเมินผลตามแผนการนิเทศที่กำหนดไว้ล่วงหน้า การสร้างเกณฑ์การนิเทศภายในร่วมกันยังไม่เหมาะสม ซึ่งการกำหนดแนวทางการประเมินผลและการรายงานข้อมูลตามบริบทสภาพความเป็นจริง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการบริหารจัดการศึกษาได้และสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดการบริหารจัดการโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภรณ์ทิรา สุภารัตน์ (2557) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 เป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน โดยองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม มีอิทธิพลทางตรงต่อองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อองค์ประกอบด้านการประเมินผล การใช้เทคโนโลยี และการนิเทศ ส่วนอันดับความสำคัญแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์เรียงลำดับได้ ดังนี้ 1) การบริหารจัดการ 2) การประเมินผล 3) การมีส่วนร่วม และ 4) การนิเทศ

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร ประกอบด้วย

การแต่งตั้งบุคลากรผู้รับผิดชอบ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลนโยบาย วัตถุประสงค์ การสรุปข้อตกลงในการร่วมกันพัฒนา การเปิดโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควรมีแผนการปฏิบัติการนิเทศภายในที่ชัดเจน จัดการประชุมด้วยกระบวนการ PLC แบบกัลยาณมิตร สามารถให้คำปรึกษาการจัดทำแผนการนิเทศภายใน ตารางปฏิทินชัดเจน และควรดำเนินการนิเทศให้ตรงกับปฏิทินผู้บริหาร คณะครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรสนับสนุนส่งเสริมให้วิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของโรงเรียน การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ของการนิเทศอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ การประชุม อบรมการให้ความรู้ที่สำคัญแก่บุคลากรในการดำเนินงานให้เข้าใจการประเมินผล การรายงานผล การสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศภายใน การให้โอกาสแสดงความคิดเห็น การสรุปข้อตกลงในการร่วมกันพัฒนาการนิเทศภายใน การเลือกใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย การให้โอกาสตัดสินใจกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาร่วมกันสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นกัลยาณมิตร ควรกำหนดวิธีการประเมินให้สอดคล้องกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายการนิเทศภายในโรงเรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC การส่งเสริมการใช้เครื่องมือประเมินผลที่มีมาตรฐาน ถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดร.ณิ บุญอยู่ (2557) ได้ศึกษาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดพิจิตร มี 5 ด้าน ด้านการประเมินการนิเทศ ควรประชุม แจ้งกระบวนการนิเทศ วิเคราะห์สภาพปัญหาที่พบทุกด้าน เพื่อกำหนดจุดพัฒนาการนิเทศ นำผลการนิเทศมาเป็นข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงและพัฒนาและเผยแพร่ต่อไป 2) ด้านการวางแผนการนิเทศ ควรจัดให้อบรมด้านการนิเทศให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ติดตามผลภายหลังการฝึกอบรม ประเมินผลของรูปแบบการนิเทศและสังเคราะห์ข้อมูลมาปรับปรุงการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพ 3) ด้านการให้ความรู้ความเข้าใจ ควรให้ความรู้แก่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในการพิจารณาเลือกวิธีการนิเทศที่หลากหลาย ร่วมวางแผน กำหนดวิธีการนิเทศ และเครื่องมือ ตลอดจนให้พัฒนาบุคลากรในด้านการนิเทศอย่างต่อเนื่อง 4) ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ควรมีจัดประชุมชี้แจงนโยบาย แผนงาน แนวทางของการปฏิบัติการนิเทศแบบมีส่วนร่วมที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เป็นการสร้างบรรยากาศของความเป็นกันเองที่ไว้วางใจ โดยสร้างพฤติกรรมเชิงบวกในการต่อยอดความคิดในระหว่างการสอนหาและสร้างความเข้มแข็งในทีม 5) ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ ควรเสริมแรงให้ผู้บริหารนิเทศมีขวัญกำลังใจและการมุ่งมั่นปฏิบัติงานที่รับการนิเทศ ประกาศเกียรติคุณ ให้บุคคลดีเด่น และเผยแพร่ผลงานด้านการนิเทศเพื่อจูงใจและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาของบุคลากรในการทำงานของตนให้มีประสิทธิภาพ

3. ผลการพัฒนากิจกรรมในโรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร ประกอบด้วย

การวางแผนการนิเทศภายในที่ชัดเจนและเป็นระบบ พัฒนาการนิเทศโดยใช้กระบวนการ PLC ทำให้การนิเทศภายใน โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร มีประสิทธิภาพ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมในการนิเทศ ทุกขั้นตอน ผู้บริหารโรงเรียน ได้ช่วยเหลือสนับสนุนและเป็นผู้นำทีมในการปฏิบัติ ทำให้คณะครู มีขั้นตอนและแนวปฏิบัติเป็นรูปธรรม การนิเทศด้วยกระบวนการชุมชน PLC แบบกัลยาณมิตรที่ดีและทุกฝ่ายส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาคุณภาพด้วยการนิเทศให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะว่ากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบสามารถนำมาใช้ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิชาภัทร วิลเลี่ยมส์ และ ฉลอง ชาตธูประชีวิน (2560) ได้การพัฒนากิจกรรมในโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษพบว่า การถอดบทเรียนการพัฒนากิจกรรมในโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนประถมศึกษา มีประเด็นที่ได้เรียนรู้ ได้แก่ การวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ และตรงกับปัญหา ความต้องการทำให้มีเป้าหมายที่ชัดเจนและบรรลุเป้าหมาย ความเป็นกัลยาณมิตรในการทำงานทำให้ครูมีความพึงพอใจและมีความสุขในการปฏิบัติงาน บุคคลในระดับองค์กรมีความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้น ทำให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยความเต็มใจและเสียสละ ปรับเปลี่ยนมุมมองและทัศนคติเชิงบวก การแลกเปลี่ยน การปฏิบัติระหว่างครูด้วยกันทำให้เกิดสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ที่เสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดร.ณิ บุญอยู่ (2557) ได้ศึกษาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ผลการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดพิจิตร มี 5 ด้าน ด้านการประเมินการนิเทศ ควรประชุม แจ้งกระบวนการนิเทศวิเคราะห์สภาพปัญหาที่พบทุกด้าน เพื่อกำหนดจุดพัฒนากิจกรรมใน นำผลการนิเทศมาเป็นข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงและพัฒนาและเผยแพร่ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการวางแผนและกำหนดทางเลือกแนวทางการพัฒนากิจกรรมใน การวิเคราะห์วางแผนและกำหนดทางเลือกที่เหมาะสม ควรมีการสร้างสื่อและเครื่องมือให้มีความทันสมัย ปรับปรุงให้สื่อและเครื่องมือสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ความต้องการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC การปฏิบัติงานการนิเทศภายในที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่และขอบข่ายการนิเทศภายใน การดำเนินการนิเทศการปฏิบัติที่ชัดเจน การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) การมีส่วนร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) การประเมินผลและรายงานผล หรือใช้วิธีการอื่นที่หลากหลาย และนำผลการประเมินไปพัฒนากิจกรรมในให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนอื่น ๆ ควรนำแนวทางการนิเทศภายใน ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้พัฒนากิจกรรมในให้มีประสิทธิภาพ

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีการพัฒนาผู้บริหารและครู ในสังกัด ให้มีความตระหนักถึงความสำคัญและใช้กระบวนการ PLC ในการพัฒนากิจกรรมในอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19)

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบปัญหา แนวทาง และผลการพัฒนากิจกรรมในสถานศึกษาขนาดเล็ก

ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19)

3. คุรุศึกษาการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) กับการนิเทศภายในโดยใช้รูปแบบพี่เลี้ยง หรือรูปแบบชี้แนะ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19)

เอกสารอ้างอิง

- ครุฑชิต พุทธิโกษา. (2554). *กรอบประเด็นการวิจัยของประเทศไทยให้พร้อมรับสถานการณ์การรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- แจ่มณภา ล้ำจุมจัง. (2559). *แนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในแบบชี้แนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชญาภาญจ ตรีเนตร. (2558). *รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐชนา สหุณิล. (2559). *การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบพี่เลี้ยงสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฏฐาทิพย์ สหสสรังสี. (2558). *แนวทางการนิเทศภายในของสถานศึกษาในอำเภอแม่เปิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ดร.ณิ บุญอยู่. (2557). *แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพิจิตร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง. (2550). *การนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ธนรัชการพิมพ์.
- ภณทิรา สุปการ. (2557). *รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21*. วิทยานิพนธ์ ศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยุวดี มาเสถียร. (2556). *สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โรงเรียนห้วยตูมวิทยาการ. (2562). *แผนปฏิบัติการโรงเรียนห้วยตูมวิทยาการ*. กาฬสินธุ์: โรงเรียนห้วยตูมวิทยาการ.
- ศรัณย์ภัทร์ อินทรรักษาทรัพย์. (2558). *แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สุชาติ น้าใจดี. (2552). *กระบวนการพัฒนาไปสู่ชุมชนการเรียนรู้*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ด. (พัฒนศาสตร์). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *แนวทางแนวทางการดำเนินการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2551). *การออกแบบการวิจัย: วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผสมผสานวิธีการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉริยา ฤทธิธรณ. (2563). *สภาพและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4*. บุรีรัมย์: วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Kemmis, S; & Mc Taggart, R. (1988). *The Action Research Planer*. (3rd Ed.). Victoria: Deakin University.
- Kevin, E. A. (2005). *A Case Study of Instructional Supervision, Including Teacher Evaluation, and the Impact on Teacher Practice*. California: University of Southern California.
- Sergiovanni, T. J. (1994). *Building community in schools*. San Francisco: Jessy-Bass.